

UKRAINOS SOCIALINI INVESTICIJ FONDAS: PROJEKTO KONCEPCIJA

Natalija Jaško

(USIF, Ukraina)

vadas

Ukrainos socialini investicij fondas (USIF) sudarytas, remiantis patirtimi, gyta dirbant paklausius socialinio fondo darbus, kurie, Pasaulio bankui padedant, s kmingai atlikti daugiau kaip 50 šali . Devintojo dešimtme io pabaigoje daugelis Lotyn Amerikos šali , siekdamos susidoroti su tuo metu jas ištikusi didži j ekonomini ir finansini krizi socialiniais padariniais, pasirinko socialinio fondo metod .

Kiek v liau buvusios socialistin s šalys, pavyzdžiui, Albanija, Arm nija, Bulgarija, Gruzija, Moldova, Rumunija ir Tadžikistanas, suk r panašius fondus. Europoje taip pat pripažinta, kad naujiems metodams, kuriais siekiama veikti ES šalyse kylan ias naujas socialines problemas, remti reikia speciali labai lanks i fond . Prieš kelerius metus Europos Bendrija sudar Europos socialin fond , kurio tikslas – remti naujas subnacionalinio lygmens iniciatyvas ES šalyse.

Paklausos varomas SIF mechanizmas n ra Ukrainai visai negird tas dalykas. Kai kurie šio mechanizmo elementai jau buvo s kmingai naudoti Pasaulio banko finansuotos Anglies pertvarkos programos socialiniam komponentui, taip pat Vyriausybin je mokykl pastat eksploataavimo ir moksleivi vasaros darbinimo programoje.

USIF, kaip laikin autonomin institucij , 2000 m. balandžio 28 d. numat Ukrainos Ministr kabinetas saku Nr. 740. Ji bus daugiausia finansuojama iš Pasaulio banko paskolos l š ir spr s pereinamojo ekonominio laikotarpio socialines problemas.

1. Projekto pagrindimas: kam Ukrainai reikia socialini investicij fondo

Toliau išvardijamos pagrindin s USIF reikalingumo priežastys:

* Skurdas ir socialinio uždarmo problemos pob dis Ukrainoje daugiropas. USIF mikroprojektai apima daugyb vairi komponent ir duoda lankst , daugiasektorin atsak skurdo keliamus klausimus.

* Daugelis dabar taikom socialini paslaug teikimo b d n ra teisingai nutaikyti tiksl ir finansiškai nepasiteisina. USIF – tai naujas ir apsimokantis socialini paslaug teikimo metodas. Ukrainoje šie fondai gal t **papildyti dabar egzistuojan i sistem , padidinti bendr j paj gum** vietos ir nacionaliniu lygmeniu ir **paremti sektori reformavimo strategijas.**

* USIF skatina **bendruomeni organiza- vim si, j dalyvavim priimant sprendimus** vietos lygmeniu. Socialin param gaunan ios bendruomen s rengia projektus, dalyvauja juos finansuojant, gyvendinant ir atliekant monitoring . Šis metodas **generuoja bendruomen s solidarum ir suteikia bendruomen ms ir vietos organizacijoms galios spr sti joms aktualius socialini reikmi tenkinimo klausimus.**

* Daugelio socialini reikmi ne manoma patenkinti vien tik vyriausyb s ir vietos valdžios staig pastangomis. USIF skatina **visus dalyvauti** socialini paslaug teikimo darbe (centrines, regionines ir vietos staigas, socialini paslaug teik jus, nevyriausybinės organizacijas, bendruomenines organizacijas ir t. t.). USIF **sukurs ir išm gins naujus šio bendradar- biavimo modelius ir metodus,** kuriuos gal s

atgaminti kitos socialin je srityje dirban ios agent ros.

* Daugelyje šali socialiniai fondai suk r **efektyvius b dus tarptautini pagalbos organizacij skiriamiems ištekliams pritraukti**, remiantis kuriais tenkinamos neatid liotinos socialin s reikm s. Pagalbos organizacij finansiniai ištekliai ir technin pagalba leis **grei iau pagerinti pagrindines socialines paslaugas ir sumažinti neigiam pereinamojo laikotarpio rinkos ekonomik poveik** .

* USIF teikia galimybi efektyviai išteklius skirti tiesiai patiems skurdžiausiems ir pažeidžiamiausiems gyventoj segmentams: regioninis finans išd stymas, remiantis aiškiais ir suprantamas rodiklais, mikroprojekt tipologija, mikroprojekt vertinimo / atrinkimo kriterijai ir t. t. USIF šiuos **b dus išm gins, gerai suderins ir pademonstruos vyriausybei bei visuomenei**. Po to jais gal s naudotis kitos agent ros, kad dar efektyviau skirt finansus socialin s paramos gav jams.

* Visiems aiškiai suprantami USIF metodai sudaro galimyb mažinti **korupcijos ir neteisingo fond naudojimo rizik** . USIF išm gins šiuos metodus. Tik kim s, kad sukaupt patirt v liau pavyks integruoti vietos valdžios darbo proced ras.

2. Projekto apib dinimas

Projekto tikslai. Tolimieji USIF tikslai yra šie: 1) pagerinti neturting bendruomeni ir lengvai pažeidžiam gyventoj grupi gyvenimo s lygas; 2) suteikti galios bendruomen ms ir lengvai pažeidžiamoms gyventoj grup ms spr sti vietinius socialini reikmi tenkinimo klausimus ir 3) pad ti gyvendinti socialin s apsaugos, sveikatos ir švietimo reform , kuriant ir išm ginant tiksl nustatymo ir paslaug teikimo modelius.

Siekdamas ši tiksl USIF steigs ir kurs modelius, padedan ius **greitai ir efektyviai identifikuoti ir gyvendinti reikšming mikroprojekt skai i** . Tokiu b du bus galima reaguoti neatid liotinas socialin param gaunan i bendruomeni ir visuomen s valstyb s institucij nustatytas reikmes. USIF subsidijuos

paklausius mikroprojektus. Subsidijos nebus didel s. Maksimalios kai kuri mikroprojekt išlaidos neviršys 150 000 JAV doleri .

Ši mikroprojekt gyvendinimo tiesioginiai rezultatai bus šitokie: 1) geresn bendruomen s teikiam socialini ir komunalini paslaug (švietimas, sveikatos apsauga, vandens tiekimas, keliai ir t. t.) kokyb ir geresnis j prieinamumas tikslini nelaim s ištikt sri i kaimuose ir miesteliuose; 2) nauj ir veiksming socialin s apsaugos paslaug , skirt labiausiai pažeidžiamoms gyventoj grup ms (ne galieji, pažeidžiami vaikai, našlai iai, seni žmon s ir kt. bendruomeni nurodyti), k rimas; 3) k rimas, efektyvus monitoringas ir vertinimas visiems suprantam mechanizm pritraukti vietinius ir decentralizuotus finansus ir skirti vietos investicijoms; 4) geresnis vyriausyb s, nevalstybini staig , asociacij , kit staig sugeb jimas tvarkyti ir teikti socialines paslaugas; 5) geresnis bendruomeni sugeb jimas kurti ir gyvendinti vietos iniciatyvas; 6) privataus sektoriaus raida, laikinas ir nuolatinis darbinimas, užtikrinamas finansuojant viešuosius darbus ir kuriant naujas socialin s apsaugos paslaugas; 7) didesnis vietos tiek j ir ekspert paj gumas.

Tiksliniai socialin s paramos gav jai.

Tiesioginiai USIF mikroprojekt garantuojamos socialin s paramos gav jai bus šie: 1) skurd ken ian ios ir nelaim s ištiktos bendruomen s kaime ir mieste (reik t labiau remti kaimo bendruomenes, kadangi išankstin reikmi ir paj gum vertinimo analiz rodo, jog skirtumas tarp kaimo ir miesto skurdo poži riu vis did ja, jei, vertinant skurdo lyg , atsižvelgiama sveikatos ir švietimo paslaug prieinamum); 2) lengvai pažeidžiamos gyventoj grup s, pavyzdžiui, našlai iai ir vaikai iš blogai funkcionuojan i šeim – vadinamieji „socialiniai našlai iai“, rizikos grupei priklausantis jaunimas ir vaikai, vieniši seni žmon s, didel s šeimos, fiziškai ir protiškaai ne gal s asmenys, smurt ken iantys žmon s ir pan.

Vietinio lygmens visuomenin s, priva ios ir nevyriausybin s organizacijos bus skatinamos dirbti su bendruomen mis ir paskirties grup mis, kad nustatyt , parengt , gyvendint ir priži r t

mikroprojektus, dalyvaut teikiant paslaugas ir vykdant darbus. Per vis mikroprojekto ciklą USIF remia tas organizacijas ir teiks reikalingą mokym bei techninę pagalbą, taigi joms taip pat bus naudingas USIF projektas.

Projekto komponentai. Siekiant gyvendinti projekto tikslus, projekt bus traukti šie komponentai:

1 komponentas. Mikroprojektai, kuri tikslas – pagerinti bendruomenės teikiamas paslaugas (numatytos išlaidos siekia 34 milijonus JAV doleri). Šis komponentas užtikrins lankstų ir aiškiai suprantamą bendruomeni, nevyriausybinę organizaciją ir vietos valdžios parengtą mikroprojektų finansavimą. Mikroprojektai skatina pagrindines socialines ir komunalines paslaugas, didina skurstančių ir pažeidžiamų gyventojų galimybes jomis pasinaudoti.

2 komponentas. Pajūmų sudarymo, monitoringo ir vertinimo sistema (numatytos išlaidos 4,5–5 milijonai JAV doleri). Šis komponentas padės sustiprinti socialinį reikmi tenkinimą, paslaugų teikimą, monitoringo vykdymą, vertinimą ir strategijos formulavimą pajūmų keturiais lygmenimis: a) bendruomenės ir nevyriausybinės organizacijos – reikmi nustatymas ir vertinimas, dalyvavimas, projekto formulavimas, projekto gyvendinimas, monitoringas, eksploatavimas ir aktyvų vadybą; b) vietos nevyriausybinės organizacijos, smulkus verslas – dalyvavimas konkursuose, paslaugų teikimas; c) vietos valdžia – projekto vertinimas, monitoringas, paslaugų teikimo sutartys, skurdo ir socialinės raidos monitoringas; d) vyriausybė – USIF naudojamą tikslinį investicijų skyrimo metodą ir jo efektyvumo vertinimą, siekiant aprašyti informaciją vyriausybinį skurdo mažinimo strategijų projektavimą, naujų paslaugų teikimo metodų takos ir efektyvumo vertinimą, siekiant aprašyti informaciją sektorinį reformų strategijų kėrimą, socialinės raidos ir gyvenimo standartų monitoringą, paslaugų teikimo vertinimą, sutarčių sudarymo planojimą, visuomenės informavimą ir švietimą.

Šis komponentas finansuos mokymus, konsultavimo paslaugas, patirties sklaidimo seminarus ir t. t. Reguliarieji bus atliekami šie

specialūs tyrimai: daromos takos vertinimas, gyvenimo standartų raidos tikslinė srityse analizė, remiantis namų ūkio biudžeto tyrimais, kiekybiniais ir kokybiniais gyvenimo standartų tyrimais. Tyrimų rezultatai bus plačiai skelbiami.

3 komponentas. USIF projekto vadyba (numatomos išlaidos – 1,5 milijono JAV doleri). Bendrąjį projekto gyvendinimą koordinuos USIF vykdomasis biuras. Projekto vadybą sudaro remiamoji veikla, mikroprojektų vertinimas, sutarčių su gyvendinamomis agentūromis sudarymas, išmokos, mikroprojektų gyvendinimo monitoringas, mikroprojektų takos vertinimas, visuomenės informuojamosios veiklos koordinavimas, vadybos informavimo sistemos ir kt. palaikymas.

Mikroprojektai, kuriuos galėtų finansuoti USIF. Fondas galėtų finansuoti varias programas. Smulki mikroprojektai, kurie atitinka pirmiau išdėstytus kriterijus ir kuriuos galėtų finansuoti USIF, tipologija bus patikslinta, remiantis patirtimi, gauta gyvendinant eksperimentinį projektą. Siūloma finansuoti toliau aprašomus mikroprojektus.

Paslaugų tipologija. Siekdamas pagerinti socialines paslaugų kokybes ir padidinti jų prieinamumą, USIF remia tuos mikroprojektus, kuriais siekiama:

1. Pagerinti bendruomenines socialines paslaugas, skaitant:

- * švietimo paslaugas (ikimokyklinis staigos ir bendrasis švietimas),
- * pirminės sveikatos priežiūros paslaugas kaimuose.

2. Teikti naujas, išlaidų požiūriu efektyvias bendruomenines socialines apsaugos paslaugas, skaitant:

- * dienos priežiūros centrus,
- * prieglaudas gatvės vaikams ir benamiams suaugusiems,
- * krizių centrus jaunimui, smurtu kenčiančioms moterims ir pan.,
- * globos šeimų paslaugas,
- * specialų švietimą ir raidos programas tikslinėms grupėms.

3. Gerinti komunalines paslaugas kaimuose ir miesteliuose, skaitant:

- * geriamojo vandens tiekimas,
- * sanitarijos paslaugas ir kanalizaciją,
- * prievažas ir vidaus kelius / gatves kaimuose,
- * aplinkos gerinimas (medžių sodinimas, aplinkos švarinimas ir erozijos kontrolės priemonės).

Finansavimo komponentai. Mikroprojektus sudarys šie komponentai:

1. *Mažieji civilinės statybos darbai.* Apskritai USIF daugiausia finansuos jau esančius reabilitavimus. Bus finansuojamas toliau išvardyti reabilitavimas (ir kai kuriais atvejais – statyba):

- * kaimuose – sveikatos postai: prievažai, skaitant tiltelius, drenažą, vandentakius, atramines sienas;
- * kaimuose ir miesteliuose – ikimokyklinės staigos, pradinės ir vidurinės mokyklos, bendruomenės centrai, bibliotekos ir kultūros centrai; geriamojo vandens vandentiekiai, paskirstomieji tinklai, šaltinio naudojimas (skaitant šulinius ir siurbimo stotis); vandentiekio ir lietaus vandens tinklai;
- * visose vietovėse – dienos priežiūros centrai ir laikinos prieglaudos.

2. *Mokomoji ir techninė pagalba* – USIF finansuos seminarus, paslaugų teikimą ir vartotojų mokymus, informacines ir konsultavimo paslaugas, juridines konsultacijas, projekto techninio plano rengimą; vykdomo projekto monitoringą, priežiūrą ir vertinimą.

3. *Prekės – skaitant smulkesnį rangą ir baldus*, su mokymu susijusius tiekimus;

4. *Grįžamosios išlaidos* – USIF, atsižvelgdamas suderinamumą, galėtų padengti vis mažiau, kai kurias su naujomis steigtomis socialinėmis priežiūros paslaugomis susijusias grįžtamas išlaidas.

Projekto tikslini investicijų skyrimas. Eksperimentinės fazės metu pagrindinis tikslinis investicijų skyrimo ir išteklių išdalytymo matricai atskiriems regionams kurs Ukrainos ekspertai, o patvirtins USIF priežiūros taryba ir Pasaulio bankas. Tikslinis investicijų skyrimo matrica bus kuriama remiantis:

- * Geografiniu tiksliniu investicijų skyrimu

– turint omenyje Ukrainos dydį, USIF programos gali pavykti tik jeigu jos bus skirtos labiausiai nuskurdusiems rajonams. Projekte turėtų būti sukurta geografinis tikslinis investicijų skyrimo matrica ir numatytos sritys (ir srities rajonai), taip pat turėtų būti nustatyta intervencijos pirmenybės tvarka.

* Tikslinis investicijų skyrimas pagal skurdą laipsnį – dalyvaujančios sritys, tikslinis bendruomenės ir socialinės paramos gavėjų grupės srityse viduje bus nustatomos, vertinamos atitinkamas reikmes arba naudojantis kitais metodais, kurie išryškina eksperimentinės fazės metu. Iš principo tikslinis investicijų skyrimas turėtų vykti laikantis šių kriterijų: aukštas skurdo lygmuo, aukštas nedarbo lygmuo, kai kurie socialinio streso rodikliai, pagrindiniai socialiniai paslaugų prieinamumas ir pan. Tačiau tikslūs kriterijai teks nustatyti eksperimentinės fazės metu.

* Tikslinis investicijų skyrimas pagal mikroprojektų tipologiją – finansavimui tinkamam mikroprojektų tipologija bus patikslinta eksperimentinio projekto metu; mikroprojektai bus gyvendinti tose srityse, kuriose veiks specialios reikmių programos.

Mikroprojektų atrankos kriterijai.

Atsižvelgiant numatomą didžiulį paklausą ir didelį prašymų dalyvauti mikroprojektuose skaičių, būtina sukurti veiksmingą ir visiems aiškiai suprantamą mikroprojektų atrankos ir patvirtinimo mechanizmą. Mikroprojektų patvirtinimas bus grindžiamas vertinamaisiais kriterijais, kuriuos USIF sukurs eksperimentinėje fazėje. Komplektas patvirtins USIF taryba. Jis atspindės Darbo vadovą. Kriterijai leis vertinti, ar mikroprojektai tinkami: socialiniu, instituciniu, ekonominiu, techniniu ir aplinkos apsaugos požiūriu. Bus naudojami šiais rodikliais: bendruomenės reikmės (maksimalios socialinės pašalpos skurstantiesiems / pažeidžiamiesiems); bendruomenės / gyvendinančios agentros gebėjimas dalyvauti mikroprojekte ir prie jo prisidėti; mikroprojekto dydis ir išlaidų ribos; išlaidų efektyvumas (išlaidos vienam paramos gavėjui, išlaidos vienam pagrindiniam vienetai ir pan.); mikroprojekto techninis manomumas; operacijų, eksploatavimo ir palaikymo planų manomumas ir

t. t. Vertindamas USIF ypač kreipiamas dėmesys šiuos toliau pateikiamus tris bendruosius kriterijus:

* Mikroprojekto ryšys su realiomis reikėmis ir dėmesys galimam rezultatui – mikroprojekto nustatymo procedūra turi būti labai darni, kad garantuotumėtas tikslus; gyvendinamoji agentūra turi rodyti, kad mikroprojektas atitinka tikrąsias socialiniam parama gaunančios bendruomenės / tikslinių grupės reikmes ir sudaro jo prioritetus;

* Dalyvumas – kad rodytų savo neabejingumą, gyvendinamos agentūros (nevalstybinės organizacijos, vietos valdžia ir pan.) ir / ar socialiniam parama gaunantieji turi dalyvauti visais mikroprojekto nustatymo, rengimo ir gyvendinimo etapais; jos turi dalytis su USIF investavimo išlaidomis. Našai gali būti grynaisiais pinigais, natūra ir / ar darbu; jie turi sudaryti mažiausiai 10 proc. bendrą mikroprojekto išlaidų;

* Nenutrūkstamumas – mikroprojektai privalo turėti gerai išplėtotus veiksmų, eksploatavimo ir nutrūkstamumo planus. Užgrįžtamąsias išlaidas daugiausia bus atsakingos vietos organizacijos, o gyvendinamos agentūros turi rodyti, kad turi pakankamai išteklių padengti šias išlaidas. USIF, atsižvelgdamas suderinamumą, galbūt apmoks vis mažjančią seką, kurias grįžtamąsias išlaidas, susijusias su naujomis steigtomis socialinėmis priežiūros staigomis.

3. Projekto gyvendinimas

USIF projektas bus gyvendinamas dviem fazėmis: 1) eksperimentinis projektas ir 2) pagrindinis investavimo projektas. Pagrindinis projektas finansuos Pasaulio bankas, taip pat bus pritrauktos centrinės, regioninės ir vietinės dalyvės. Iš šios, kad būtų garantuotas jį dalyvavimas USIF finansuojamoje veikloje, taip pat socialiniam parama gaunančiųjų našai, tarptautinės ir privačios subsidijos.

Eksperimentinė fazė. Eksperimentinis projektas prasidėjo 2000 m. gegužį, jis bus gyvendintas dalyvaujant Japonijos vyriausybei (PHRD) ir kitoms suinteresuotoms investuotojų subsidijoms (eksperimentinės fazės biudžeto

projektas pridedamas). Vykdomojo biuro steigimas ir jam teikiama techninė pagalba, riboto skaičiaus eksperimentiniai mikroprojektų gyvendinimas eksperimentinio projekto metu finansuojamas iš gautų subsidijų.

Eksperimentinio projekto svarbiausias tikslas – parengti pagrindinį USIF projektą; jis vykdomas tobulinant mechanizmus ir statybos pajūgumus. Projekto uždutys: 1) šiame dokumente minėti ir eksperimentinius mikroprojektus gyvendinant ištobulinti būdai išmginimas ir gauti rezultatai naudojimas kuriant pagrindinį fondą; 2) USIF Darbo vadovo rengimas; jame bus smulkiai išdėstyti visi USIF veiklos metodai ir procedūros (skaitant mikroprojektų atrankos kriterijus ir patvirtinimo procedūrą, gyvendinimą ir priežiūrą, etatinius darbuotojus, finansavimo šaltinį, monitoringą ir auditą ir pan.); 3) steigti USIF vykdomą biurą (etatinių darbuotojų samdymas ir mokymas, rangos parpinimas ir instaliavimas ir pan.); 4) vadybos informavimo sistemos kūrimas, skaitant vadybą, monitoringą ir ataskaitų rengimą; 5) tikslinių investicijų skyrimo mechanizmas ir išteklių išdėstymo matricos kūrimas pagrindiniam fondui.

Sukmingas eksperimentinio projekto gyvendinimas taip pat parodys vyriausybei, parlamentui, investuotojams ir bendruomenėms paklausos skatinamo finansavimo pranašumus ir taktiką. Tai padės pritraukti papildomą pagrindinio USIF projekto finansavimo išteklių.

USIF priežiūros taryba eksperimentiniam projektui gyvendinimui pasirenko Chmelnickio sritį. Pasirinkimui šie kriterijai: a) nedarbo ir skurdo lygmuo, artimas vidutiniam šalies lygmeniui; b) socialinės srities problemos tipiškos visai šaliai; c) miesto / kaimo mišinys; d) vietos savivaldybės, nevyriausybinių organizacijų, bendruomenės ir pan. atstovai aktyvūs, gali per trumpą laiką garantuoti pakankamą skaičių projekto pasiūlymų; e) sritis nelabai nutolusi nuo Kijevo, tad vykdomo išlaidos bus nuosaikesnės; taip pat nutolusi pakankamai toli, kad būtų galima prirėikus steigti regioninį staigą ir sitikinti, kaip ji veikia; f) sritis nedalyvauja daugelyje investuotojų remiamose programose.

Siekiant eksperimentiniu būdu patikrinti skirtingus mikroprojektus, reikės eksperimentinės

faz s metu gyvendinti mažiausiai 15–20 mikroprojekt . Tod l bendrosios eksperimento išlaidos sieks maždaug du milijonus doleri . Išlaidas sudarys administracini / paj gum sudarymo išlaidos ir mikroprojektams reikalingas finansavimas. Vienas iš eksperimentin s stadijos tiksl – gyvendinti kuo daugiau subprojekt . Turint omenyje didel subprojekt tip vairov , bus gyvendinta ne daugiau kaip po du kiekvieno tipo projektai.

Eksperimentinio projekto pabaigoje bus imtasi jo vertinimo. Tai kartu su finansin mis ir techninio audito ataskaitomis sudarys galutinio eksperimento vertinimo ataskaitos pagrind .

Institucin projekto sandara. Institucin projekto sandara bus išm ginta eksperimentin s faz s metu ir užbaigta remiantis eksperimentinio projekto rezultatais. Pagrindin projekt kurs Ukrainos ekspertai, remdamiesi reikalinga tarptautiniu mastu pripažint socialinio fondo specialist parama ir technine pagalba. Toliau pateikiami pagrindiniai eksperimentinio projekto instituciniai bruožai.

USIF steigta kaip autonomin institucija, veikianti laikantis aiškaus atsakomyb s dalyviams paskirstymo principo. Institucija turi juridinio asmens status ir tai leidžia jai sudaryti sutartis su kitais juridiniais asmenimis ir pasirinkti norimas išmok proced ras.

* USIF prieži ros taryba (PT) – aukš iausia fondo valdymo institucija. Ji stebi USIF vykdomojo biuro veikl , numato Fondo politik ir garantuoja, kad ji atitiks bendr j Vyriausy b politik socialin je ir ekonomin je srityse. Taryba steigta 2000 m. geguž s 12 d. Ukrainos Respublikos Vyriausy b saku Nr. 234-p. Jos pirmininkas – Ministro pirmininko pavaduotojas. Taryb sudaro 11 nari – vyriausy b s, parlamento, prezidento administracijos ir profs jung atstov . Sutarta, kad tarybos pos džiūs bus papildomai kvie iami ne daugiau kaip trys pagalbos organizacij ir nevyriausybin i staig (nevyriausybin i organizacij ir kitoki visuomenini organizacij) atstovai. PT apžvelgs ir patvirtins: USIF Darbo vadov ir jo priedus; met biudžet ; ketvirtines ir metines raidos ataskaitas. PT taip pat patvirtins regioninio fond išd stymo kriterijus, skirs Vykdomojo biuro

direktori ir tarptautinius auditorius.

* USIF Vykdomasis biuras, kuriam vadovauja USIF valdytojas, bus atsakingas už USIF projekto kasdien gyvendinim . Vykdomasis biuras organizuos USIF veiklos propagavim ; vertins vietos institucij pateiktus mikroprojektus; sudarys sutart su gyvendinan iomis agent romis; mok s išmokas vietos tiek jams ir gyvendinan ioms agent roms; steb s, kaip gyvendinami mikroprojektai; vertins mikroprojekt darom tak ; nuolat atnaujins tikslini investicij skyrimo žem lap , sudarys ir eksploatuos vadybos informavimo sistem , taip pat vadybos sistem .

* USIF regioniniai biurai – siekiant mažinti eksploataavimo išlaidas ir kurti vietinius paj gumus, USIF prireikus atidarys lauko biurus atokiose, ta iau finansavimo sri iai priskirtose vietov se. Regioniniai biurai bus maži ir samdys vietos ekspertus, parengtus tiek, kad gal t atlikti savo darb . Regioniniai biurai maž mažiausiai tur s savo vadov , buhalter / finansinink , vadybos informavimo sistemos specialist , vertintoj ir tolesn s kontrol s / monitoringo darbuotoj .

Atsakomyb s tarp centrinio ir vietini biur santykis bus nustatytas ir išm gintas per paskutini j eksperimentinio projekto gyvendinimo stadij , kai pagrindinis biuras prad s veikl , o tam tikras skai ius mikroprojekt bus gyvendinamas.

gyvendinan ios institucijos. USIF rems vietinio lygmens iniciatyvas, kurias nustatys patys socialin param gaunantys asmenys arba institucijos, kurios rodys esan ios param gaunan i asmen atstov s, gyvendinan ios mikroprojektus j labai (toliau tekste vadinamos gyvendinan iomis agent romis, arba A). Tai gal t b ti mažos miesto ar kaimo savivaldy b s, asociacijos, nevyriausybin s ir kt. bendruomeni remiamos organizacijos. Sistema bus sudaryta taip, kad atitikt reikmes. Vietos organizacijos nustatys reikmes, parengs mikroprojekt metmenis, sudarys su USIF finansavimo sutart . Jos taip pat gyvendins USIF patvirtintus mikroprojektus. gyvendinimo metu jos reguliariai si s ataskaitas USIF ir param gaunan iai bendruomenei apie mikroprojekto

eig .

Mikroprojekto gyvendinimo ciklas

* Propagavimas – Vykdomasis biuras ir regioniniai biurai, padedant ir dalyvaujant vietos savivaldyboms, organizuos USIF veiklos propagavimą. USIF teiks vis reikiamą informaciją ir mikroprojektų prašymo blankus potencialioms gyvendinimo agentūroms ir socialinės paramos gavėjams. Tai bus padaryta pasitelkus žiniasklaidą, taip pat propagavimo darbas vyks srityje ir / ar rajono organizuojamame regioniniame seminare metu, dalyvaujant potencialiai gyvendinimo agentūrai, vietos valdžios steigėjams ir žiniasklaidos atstovams. Konsultantai / padėjėjai, kuriuos surinko ir vietoje dirbti išmoko Vykdomasis biuras, padės USIF organizuoti propagandos kampaniją. Jie taip pat stebės, kaip vyksta mikroprojekto rengimas ir padės gyvendinimo agentūroms rengti mikroprojektų pasiūlymus. Propagavimo kampanija vyks remiantis geografiniu pagrindu – tai darys rajonai arba rajonų grupės – esant aiškiai nustatytoms galutinėms mikroprojektų pasiūlymo atsiuntimo datoms.

Propagandos kampanija eksperimentinio projekto metu turėtų būti kruopščiau parengta, kad nesukeltų klaidų, kurių ne manoma patenkinti esant ribotiems finansiniams ištekliams.

* Mikroprojekto identifikavimas – vietos specialios organizacijos ir bendruomenės identifikuos mikroprojektus, parengs ir išsiųs USIF mikroprojektuose išdėstytus prašymus ir trumpą projekto aprašymą. Mikroprojektus, kurie skirti visoms bendruomenėms, identifikuos visuotiniai bendruomenės susirinkimai arba vietiniai referendumai.

* Preliminarus mikroprojekto vertinimas – pasibaigus galutinei projektų pasiūlymų išsiuntimo datai, Vykdomasis biuras sudarys projektų sąrašą, išdėstydamas projektus pirmumo tvarka pagal išanksto nustatytus kriterijus, ir numatys kelis preliminarus apsilankymus vietose. Per apsilankymus bus atliktas preliminarus vertinimas (institucinis, socialinis, ekonominis, finansinis, techninis). Jeigu bus nuspręsta, kad projektą manoma gyvendinti, gyvendinimo agentūrai bus paprašyta pradėti rengti projektą.

* Mikroprojekto rengimas – reikalingas leidimų gavimas, reikiamas atlikti mokymus / teikti techninę pagalbą projekto gyvendinimo ir eksploataavimo metu nustatymas, techninio plano ir projekto biudžeto paruošimas. Projekto pasiūlymas pateikiamas standartiniame blanko (jei duos USIF), kur reikiamą USIF vykdomajam biurui ar regioniniams biurams, gyvendinimo agentūrai turės galimybę naudotis mokymais ir technine pagalba, kuri teiks USIF pasamdinti vietos konsultantai (universitetai, konsultavimo bendrovės, individualūs konsultantai ir t. t.).

* Mikroprojekto vertinimas – Vykdomasis (arba regioninis) biuras apžvelgs mikroprojektuose išdėstytus pasiūlymus; remdamasis kainų duomenų baze, apskaičiuos išlaidas. USIF vertinimo pareigas atliks apsilankęs vietoje patikrinti gautą informaciją. Projekto vertinimas bus atliktas bendradarbiaujant su gyvendinimo agentūra ir pririnkus padedant ekspertams. Vietos savivaldybių atstovai, kurie ims atsakomybę už mikroprojektinį bendradarbiavimą socialiniame paslaugų teikime, bus taip pat pakviesti dalyvauti. Vertinimo reikalus tvarkantis pareigas atliks, kad visus reikalingus galiojimus vietos administracija išduotų prieš pateikiant mikroprojektą tvirtinti.

* Mikroprojekto patvirtinimas – nutarus, kad mikroprojekto pasiūlymas atitinka vertinimo kriterijus, jis bus pateiktas Vykdomajam biurui tvirtinti. Vykdomasis biuras savo sprendimą pasiūlymą patvirtinti / atmesti priims, remdamasis nustatyta tvarka ir kriterijais; jie bus paskelbti viešai. Visoms projektams pateikusioms agentūroms bus pranešta apie sprendimą.

* Mikroprojekto pradžia – patvirtinus projektą, sutarties metmenis pasirašys USIF vykdomasis biuras / regioninis biuras ir gyvendinimo agentūra; tai pastarąjį galios gyvendinti mikroprojektą. Sutartis apibrėš numatomas kiekvieno komponento išlaidas, apibrėšs USIF ir gyvendinimo agentūros atsakomybę, USIF, gyvendinimo agentūros vietos valdžios, socialinę paramą gaunanios bendruomenės ir kitų dalyvių našus. Sutartyje bus numatyti darbai, prekės ir paslaugų aprašymo metodai. Pasirašius sutartį, gyvendinimo agentūros grynaisiais pinigais daromi našai bus pervesti USIF

s skait ir garantuotas natūrinis našas. Po to USIF organizuos greit mikroprojekto darb pradži , dalyvaujant visoms su jo gyvendinimu susijusiomis agent romis.

* Mikroprojekto gyvendinimas ir prieži ra – laikydamasi mikroprojekto metmen , gyvendinan ioji agent ra atrinks ir sudarys darb vykdymo, preki tiekimo ir paslaug teikimo sutartis su tiek jais. Atranka bus atliekama sutarties metmenyse numatyta tvarka – konkursu. Mikroprojekto gyvendinimo monitoringas bus paruoštas projekt rengiant / vertinant; jis bus smulkiai išd stytas sutarties metmenyse. Bus pasamdytas supervizorius, kuriam už jo darb bus atlyginama iš mikroprojektui skirt l š . Supervizorius steb s darb vykdym ir mikroprojekto gyvendinim , patikrins baigtus atlygintinus darbus. Jis pateiks ataskait gyvendinan iajai agent rai ir USIF vykdomajam / regioniniam biurui. Be to, prieš pradedant atsiskaitymus, vykdomojo / regioninio biuro personalas atvyks viet jos apži r ti.

* Mikroprojekto užbaigimas ir perdavimas – pabaigus darbus, iš USIF, gyvendinan iosios agent ros, param gaunan i asmen , tiek j ir vietos valdžios atstov sudarytas komitetas sušauks susirinkim , kad pasirašyt perdavimo sutart ir patvirtint , jog buvo atsižvelgta visus sutarties aspektus.

L š srautas. USIF vykdomasis biuras tvarkys projekto s skaitas. Jis atidarys speciali banko s skait kiekvienam iš projekte dalyvujan i j . Be to, atidarys projekto s skait , iš kurios pinigai bus pervesti rangov , tiek j , gyvendinan iosios agent ros, konsultant ir t. t. s skaitas. S skaitos bus atidarytos Ukrainos nacionaliname banke arba finansiniu poži riu patikimuose komerciniuose bankuose. Visos gyvendinan iosios staigos s skaitos bus reguliariai atsitiktin s atrankos b du tikrinamos, pasitelkus vidaus ir išor s audit .

USIF tur s tam tikr finansin ir administracin autonomij ir mechanizmus, kurie garantuos greit l š išmok jim mikroprojekt gyvendinan iajai organizacijai ir rangovams / tiek jams. gyvendinan iajai agent rai ir supervizoriui (jeigu tinka) pasirašius darb užbaigimo protokolus ar kitus reikalingus

dokumentus, **l šos bus pervedamos tiesiai rangovams / tiek jams.** Visus sandorius registruos USIF vadybos informavimo sistema, kad b t garantuota, jog mokos neatsilieka nuo konkre i mikroprojekt raidos tempo. USIF imsis speciali š lankstum garantuojan i proced r . Jos bus aprašytos Darbo vadove ir jas patvirtins USIF prieži ros taryba ir Pasaulio bankas. Siekiant užtikrinti USIF s km , labai svarbu garantuoti paprast ir visiems aiški bei suprantam l š išmok jimo tvark .

4. Projekto monitoringas

Tikimasi, kad toliau pateikiama išsami monitoringo sistema garantuos tinkam l š naudojim , siekiant numatyt tiksl . Monitoringas – tai labai svarbus projekto s km s veiksnys, jo komponentas. Si lom monitoringo sistem sudaro trys svarbiausi komponentai:

* Tyrimai ir auditas – si lome šiuos specialiuosius tyrimus, kuriuos tur t kasmet atlikti išoriniai vertintojai: a) pavyzdini mikroprojekt takos socialin param gaunantiems asmenims vertinimas (iš pradži ir po to); tai suteiks gr žtam j informacij , reikaling , siekiant garantuoti USIF metod lankstum ir sugeb jim atliepti remiam j asmen reikm ms; b) apr pinimas ir techninis patikrinimas, siekiant vertinti civilini darb ir paslaug kokyb bei apr pinimo proced r užbaigt mikroprojekt imtyje, ir c) projekto finansinis auditas. USIF veikl reguliariai vertins Pasaulio banko siun iamos prieži ros delegacijos, siekiant gyvendinti Darbo vadove numatytus projekto tikslus. Tyrimo rezultatai bus pla iai paskelbti, siekiant garantuoti projekto aiškum ir suprantamum .

* MIS (*Management Information System*) – vadybos informavimo sistema (VIS) bus pl tojama eksperimentin s faz s metu. Ji apims individuali mikroprojekt finansavim / vadyb , finansavim ir apskait bei ataskait patekim . Turint omenyje, kad vienu metu bus gyvendinama daug mikroprojekt , USIF informacin s duomen baz s apimt , VIS bus pagrindinis USIF monitoringo instrumentas. Sistema palaikys kasdien projekto monitoring , taip pat mikroprojekt fizin raid , finansin

monitoring , išmokas ir strategin vadybos sprendimo priimim . Sistema teiks reikalingas ataskaitas, taip pat ketvirtines ir metines ataskaitas, siunčiamas USIF priežiūros tarybai, Pasaulio bankui ir kitiems investuotojams. Sistema taip pat garantuos glaud centrini ir regionini biur ryš , leis greitai keistis informacija.

* Mikroprojekto monitoringas – mikroprojektiniu lygmeniu monitoring atliks socialin param gaunantys asmenys, laikydamiesi šios tvarkos: a) prireikus mikroprojektas turės supervizori , kuris nuolat stebės civilini darb kokybę ir tikrins apmokotin baigt darb kieki ; b) gyvendinamoji agentūra turės patikrinti atliktus darbus, suteiktas paslaugas ir tiek j pristatytas prekes ir pateikti USIF mokesčius reikalavimus; c) USIF darbuotojai tikrins ir pasirašys kiekvien mokesčių reikalavim ; d) gyvendinamosios agentūros privalės reguliariai informuoti param gaunantius asmenis apie mikroprojekto eig per susirinkimus, viešai skelbdamos rezultatus ir pan.

5. Tikėtini projekto rezultatai / pranašumai

Eksperimentiniais fazės rezultatai būtų šitokie: a) USIF steigimas, jo juridinio statuso ir aiškios organizacinės struktūros nustatymas; b) išplėtoti

finansini išteklių tikslaus netaikymo mechanizmai ir kriterijai; c) išplėtoti mikroprojekto atrankos, vertinimo ir patvirtinimo kriterijai ir procedūros; d) išsamus USIF darbo vadovas; e) USIF vadybos informavimo sistemos ir monitoringo sistema; f) paruoštas USIF personalas; g) geresnė socialin infrastruktūra ir paslaugos eksperimentiniais bendruomenės.

Pagrindinis projektas padės Vyriausybei skatinti pagrindines žmogaus raidos ir institucijų reformas šiais būdais: a) Ukrainoje neprast tikslin s socialin s paramos skyrimo metod naudojimas; b) nauji ir moderni paslaug teikimo modeliai išbandymas; kitoki nei stacionari globa bendruomenės teikiama socialini paslaug pavyzdži patvirtinimas kaip žingsnis prieš stacionarizaciją; c) vietos valdžios, bendruomenini ir nevyriausybiniai organizacij pajūgumo didinimas tvarkant ir teikiant pagrindines paslaugas; d) nevyriausybiniai organizacij skatinimas dalyvauti teikiant socialin s globos paslaugas ir nustatant juridini bei institucini paslaug teikimo reikalavimus.

Tikėtini pagrindinio projekto rezultatai: a) geresnė pagrindin s socialin s ir komunalin s paslaugos tikslin se bendruomen se; b) aukštesnis tikslini pažeidžiam gyventoj grupi gyvenimo lygmuo; c) didesn s vietin s valdžios ir kit institucij galimyb s teikti b tin sias socialines paslaugas; d) stipresnis bendruomen s solidarumas, sustipr j s bendruomen s sprendim priimimas, organizacin s ir vadybin s galios; e) laikinas ir nuolatinis darbinimas ir f) geresn s vietos rangov galimyb s konkuruoti ir vykdyti kontraktus rinkos s lygomis.

Glausta informacija apie Ukrainos socialinį investicijų fondą (USIF) ir jo veiklą

USIF steigimas	steigtas 2000 m. balandį Ukrainos Respublikos Ministrų kabineto nutarimu Nr. 740 kaip autonominė pelno staiga														
USIF organizacinis struktūra	USIF priežiūros taryba – aukščiausia valdymo institucija, atsakinga už USIF strategijos raidą USIF vykdomasis biuras: 9 konsultantai iš Ukrainos														
USIF tikslai:	<ul style="list-style-type: none"> * pagerinti vargingesnių bendruomenių ir lengvai pažeidžiamų gyventojų grupių gyvenimo sąlygas; * suteikti bendruomenėms ir lengvai pažeidžiamoms grupėms galios spręsti vietinius reikšmingus socialinius klausimus; * padėti vykdyti socialines apsaugos, sveikatos ir švietimo reformas, kuriant tikslinius kapitalo indėlių ir paslaugų teikimo modelius. 														
USIF eksperimentinio projekto tikslai:	<ul style="list-style-type: none"> * gyvendinti 10–15 mikroprojektus Chmelnickio srityje; * išbandyti investavimo mechanizmus ir eksperimentinius skirtingus mikroprojektus; * sudaryti USIF darbo vadovą; * sudaryti pagrindinį USIF fazės tikslinį kapitalo indėlių žemėlapi ir išteklių išdėstymo matricą; * sudaryti monitoringo sistemą, skaitant USIF vadybos informavimo sistemą, finansų vadybos ir ataskaitų pateikimo sistemas; * sustiprinti USIF kaip veiksmingą instituciją, siekiančią greitai ir sėkmingai gyvendinti mikroprojektus, atsižvelgiant socialiniam parama gaunančių bendruomenių svarbiausias reikmes. 														
Mikroprojektų tipologija	<ul style="list-style-type: none"> * Bendruomeniniai socialiniai paslaugų, skaitant švietimą ir pirminę sveikatos priežiūrą, paslaugas kaimuose ir miesteliuose, kokybės gerinimas. * Naujų ir išlaidų požiūriu efektyvių bendruomeninių socialinių paslaugų, skaitant dienos centrus, prieglaudas gatvių vaikams ir benamiams suaugusiems, krizių centrus jaunimui, smurtą patiriančių moterims, globų šeimoms, specialias švietimo ir raidos programas ne galiesiems, teikimas. * Komunalinių paslaugų gerinimas kaimuose ir miesteliuose, skaitant geriamojo vandens tiekimą, sanitarines paslaugas ir kanalizaciją, prievažus ir vidaus kelius / gatves kaimuose; aplinkos gerinimas, skaitant medžių sodinimą, aplinkos švarinimą ir erozijos kontrolės priemones. 														
USIF eksperimentinio projekto ciklas	<ul style="list-style-type: none"> * Propagandos ir pagalbos kampanija, siekiant atkreipti visuomenės dėmesį naujus socialinius paslaugų teikimo būdus. * Techninė pagalba mikroprojektus rengiančioms vietos bendruomenėms. * Mikroprojektų vertinimas ir atrinkimas laikantis USIF kriterijų. * Mikroprojektų gyvendinimas. * Rezultatų monitoringas ir vertinimas. 														
USIF eksperimentinio projekto tikslų nustatymas	<p>Turint omenyje Ukrainos teritorijos dydį bei regioninį skurdą ir socialines nelaimis, SIF programos manoma sėkmingai gyvendinti su sąlyga, kad jos bus vykdomos ten, kur labiausiai reikalingos šiais dviem lygmenimis:</p> <ul style="list-style-type: none"> * geografiniu – programos veiks tuose regionuose ir bendruomenėse, kuriose situacija pati nepalankiausia ir kurios labiausiai skursta; ir * atrinktuose regionuose ir tikslinėse skurstančiose grupėse, kuriose savaime susiklosto nepalankesnė situacija ir susidaro didelis skurdo ir socialinio uždaramo rizika. <p>Chmelnickio sritis: Gyventojų skaičius: 1 450 000 Teritorija: 20 600 kv. km 5 srities miestai, 20 rajonai</p>														
USIF eksperimentinio projekto finansavimas	<ul style="list-style-type: none"> * Pasaulio banko subsidijos * Tarptautinių organizacijų (IRF, UNDP, DFID) subsidijos * Ukrainos vyriausybės našai * Vietos bendruomenių ir organizacijų našai 														
USIF projekto rengimo planas	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 60%;">Pasaulio banko parengiamoji delegacija</td> <td>2001 m. sausio 21 d. – vasario 3 d.</td> </tr> <tr> <td>Pasaulio banko vertinimo delegacija</td> <td>2001 m. kovas – balandis</td> </tr> <tr> <td>Derybos</td> <td>2001 m. gegužis – birželis</td> </tr> <tr> <td>Pasaulio banko tarybos prezentacija</td> <td>2001 m. liepa</td> </tr> <tr> <td>Paskolos sutarties pasirašymas</td> <td>2001 m. rugsis</td> </tr> <tr> <td>Patvirtinimas parlamente</td> <td>2001 m. lapkritis – gruodis</td> </tr> <tr> <td>Projekto gyvendinimo pradžia</td> <td>2001 m. sausis</td> </tr> </table>	Pasaulio banko parengiamoji delegacija	2001 m. sausio 21 d. – vasario 3 d.	Pasaulio banko vertinimo delegacija	2001 m. kovas – balandis	Derybos	2001 m. gegužis – birželis	Pasaulio banko tarybos prezentacija	2001 m. liepa	Paskolos sutarties pasirašymas	2001 m. rugsis	Patvirtinimas parlamente	2001 m. lapkritis – gruodis	Projekto gyvendinimo pradžia	2001 m. sausis
Pasaulio banko parengiamoji delegacija	2001 m. sausio 21 d. – vasario 3 d.														
Pasaulio banko vertinimo delegacija	2001 m. kovas – balandis														
Derybos	2001 m. gegužis – birželis														
Pasaulio banko tarybos prezentacija	2001 m. liepa														
Paskolos sutarties pasirašymas	2001 m. rugsis														
Patvirtinimas parlamente	2001 m. lapkritis – gruodis														
Projekto gyvendinimo pradžia	2001 m. sausis														